

*доцент кафедри охорони природи та екології
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука, член-кореспондент МАНЕБ, к.т.н.*

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ В ПРОЦЕСІ ПРАЦІ

Анотація. У статті розглядаються суть, характер і особливості дитячої творчої праці, необхідні умови її розвитку в учнів, а також особливості дитячої праці та структура творчих здібностей учнів.

Ключові слова: творчі здібності, дитяча праця, розвиток творчих здібностей.

Аннотация. В статье рассматриваются суть, характер и особенности детского творческого труда, необходимые условия для его развития, структура творческих способностей учеников и формирование у них творческого отношения к труду.

Ключевые слова: творческие способности, детский труд, развитие творческих способностей.

Annotation. The article deals with the essence, the character and the peculiarities of children's creative work, with the necessary conditions of its development, and also with the peculiarities of children's work and the structure of pupils' creative abilities.

Key words: creative abilities, children's work, the development of creative abilities.

Постановка проблеми. Формування в учнів творчого ставлення до праці - одна з найбільш актуальних проблем виховання всебічно і гармонійно розвинутої особливості. Творча праця охоплює різні види трудової діяльності людини, вказує шлях у світ романтики, пошуків і фантазії. Це не тільки мрії і розумна зайнятість корисною справою, але й розвиток глибоких почуттів і здібностей, це велика і психологічна проблема, розв'язання якої має державне значення.

Формування в учнів творчого ставлення до розумової і фізичної праці можливе, по-перше, за тієї умови, коли заняття з трудового навчання з перших же днів включають творчі елементи, які виховують зацікавленість до пізнання нового в техніці і організації праці, і, по-друге, коли під час розв'язання творчих завдань і виготовлення виробів створюється об'єктивно чи суб'єктивно нове в техніці або технології праці.

Мета статті: розглянути суть, характер і особливості дитячої творчої праці, необхідні умови її розвитку в учнів, а також особливості дитячої праці та структуру творчих здібностей учнів.

Виклад основного матеріалу.

Суть, характер і особливості дитячої творчої праці. Праця - головний шлях формування особистості, основа суспільного процесу. В процесі праці люди вдосконалюють не лише засоби виробництва, а й розвивають свої фізичні та інтелектуальні можливості, виявляють справжню людську сутність, стверджують себе як суспільну істоту. Застосування у виробництві новітньої сучасної техніки й технологій вимагають від працівника творчого підходу, що є дуже важливим засобом підвищення продуктивності праці, подальшого зростання економічної могутності нашої держави, є джерелом духовного і морального збагачення особистості.

Цим і зумовлена актуальність проблеми підготовки учнів до творчої праці в народному господарстві.

Творча праця - якісно новий ступінь будь-якого виду діяльності людини, новий, вищий етап розвитку особистості. Прагнення створити щось нове, підпорядкувати своєму контролю, своїй владі ще не освоєні сили природи, перебороти опір,

який чинять ці сили в процесі їх освоєння, - ось ті стимули, що спонукають людину до творчої активності, до творчих пошуків. Чим повніше й більш цілеспрямовано будуть використовуватись у дитячій праці можливості, закладені в організації колективної праці, тим вищою буде творча ініціатива і трудова активність учнів.

Можливості для творчої діяльності дітей у всіх сферах матеріального виробництва і громадського життя зростають в міру оволодіння ними основами наук, трудовими навичками, ознайомлення з елементами технічних знань, основ виробництва.

Активна творча праця учнів значною мірою залежить від того середовища, яке оточує їх, і особливо від спілкування з виробничим колективом.

Розв'язуючи практичні завдання формування в учнів творчого ставлення до праці, важливо враховувати й аналізувати ті конкретні умови, в яких вони працюють. Підвищений рівень освіти в учнів створює сприятливі умови для більш широкого впровадження творчої праці.

Особливості дитячої творчої праці та структура творчих здібностей учнів.

Праця дітей досить своєрідна. Вона поступово стає більш самостійною і повинна завершуватись певним матеріальним результатом: бути суспільно корисною. З розвитком дітей ускладнюється і зміст їхньої праці. Це ускладнення висуває ряд вимог, без виконання яких не можна об'єктивно забезпечити розвиток творчих сил та здібностей.

1. Праця не заради праці, а підпорядкована виконанню педагогічних завдань, зокрема вихованню творчого ставлення і любові до неї, поваги до її виконавців, розкриття ролі знань про трудову діяльність людей, формування наукового світогляду, сприяння духовному та фізичному розвитку учнів.

2. У трудовій діяльності дітей повинен чітко виступати зв'язок між мотивом і продуктом праці, щоб результат трудової діяльності був близьким, а не віддаленим у часі. Дитина повинна розуміти, що робити і навіщо.

3. Трудові завдання дітей повинні включати в себе елементи творчості.

4. Творча діяльність має бути посиленою для учнів з кожного класу:

залучаючи його до праці, необхідно враховувати не тільки вік, а й фізичний та інтелектуальний розвиток, всі можливості, аби він свої доручення виконував обов'язково успішно. Успіх приносить учню радість, почуття задоволення, а справа, яку він виконує з радістю, позитивно впливає на розвиток зацікавленості до праці, на формування трудової та творчої спрямованості. При цьому слід обов'язково створювати учням відповідні умови, дотримуватись певних санітарно-гігієнічних вимог щодо освітлення, пози, відповідності праці і відпочинку.

5. Учні повинні привчатися працювати в міру своїх можливостей, не від випадку до випадку, а щодня, систематично й послідовно, причому не тільки на заняттях з трудового навчання. Лише так можна навчити їх виконувати свої обов'язки, удосконалювати трудові навички.

6. Працю учнів треба організовувати як працю колективу, в інтересах колективу, щоб вона викликала в них радість від спільних зусиль, бажання зробити що-небудь не тільки для себе, а й для інших.

Важливим моментом у праці учнів є пробудження самостійного мислення, розвиток кмітливості. Творча організація праці сприяє виявленню умінь в учнів використовувати раніше набуті знання, умінь, способи й прийоми роботи в конструюванні нових, створених за своєю уявою образів та моделей.

У формуванні творчих здібностей в учнів необхідно враховувати не лише різну швидкість виконуваних ними дій, але і відмінність мислення, різницю в силі й розмаху рухів, а звідси - і різний рівень досягнутої точності.

Для забезпечення творчого підходу до організації праці необхідно враховувати природні дані учня й розвивати їх під впливом оточення й правильно організованих навчання та праці.

Розвиток творчості у дітей забезпечується за умов, коли природні задатки й творчі можливості кожної дитини реалізуються максимально. **Найголовніші особливості дитячої творчості такі:**

1. Дитяча творчість має навчально-пізнавальний і виховний характер. Якщо с початку будуть висовуватися результативні, а не навчально-пізнавальні та виховні показники творчості, то тоді творча праця може втратити свої якості й буде підмінена звичайною, а це гальмує розвиток у дітей творчих здібностей.

2. Розвиток творчої праці в учнів потребує педагогічного втручання, щоб надати йому правильної цілеспрямованості й досягнення бажаного результату.

Висновки. Таким чином, при розвитку в учнів творчого ставлення до праці необхідно враховувати не лише склад психіки дитини як важливу умову правильного спрямування її творчої діяльності, а й створення відповідних умов, розробку способів та методів для успішної реалізації індивідуальних та колективних можливостей дітей у розвитку їх творчості.

Література

1. Цимбалюк І. М. Підвищення кваліфікації вчителя: Розвиток творчих здібностей молодших школярів / І. М. Цимбалюк, Ю. В. Пелех. - К.: ВД «Професіонал», 2004. - 222 с.
2. Проколієнко Л. М. Формування допитливості у дітей дошкільного віку / Л. М. Проколієнко. - К.: Радянська школа, 1979. - 88 с.
3. Демиденко В. К. Виховання інтересу в учнів до навчання / В. К. Демиденко - К.: Знання, 1988 - 33 с.
4. Гринюк Т.Ю. Методичні еказівки з техніки безпеки на уроках трудового навчання учнів початкових класів / Т. Ю. Гоинюк, Д. В. Гоинюк. - Рівне: РВЦ «Тетіс», 2006. - 36 с.
5. Суценко Т. І. Виховання пізнавальних інтересів у підлітків в позашкільній роботі / Т. І. Суценко. - К.: Радянська школа. 1980. - 98 с.
6. Барташнікова І. А. Розвиток уяви та творчих здібностей / І. А. Барташнікова, О. О. Барташніков. - Тернопіль: Богдан, 1998. - 39 с.

УДК 37.013.4

Л.О.ДАНИЛЬЧУК

доцент кафедри загальної педагогіки та психології
Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту
ім Тараса Шевченка, к.психол.н.

ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ДО ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ. ЕКСПЛІКАЦІЯ ПРОБЛЕМИ

Анотація. У статті розглядається торгівля людьми як одна з глобальних проблем людства. Визначено, що жертвами сучасних форм рабства стають молоді люди, які змушені шукати роботу за кордоном або в інших регіонах своєї країни, що впливає з економіко-політичних проблем України. Автором зазначено роль технологій паблік рілейшнз щодо оголошеної проблеми.

Ключові слова: торгівля людьми, інформаційно-комунікаційні технології, паблік рілейшнз.

Аннотация. В статье рассматривается торговля людьми как одна из глобальных проблем человечества. Определено, что жертвами современных форм рабства становятся молодые люди, которые вынуждены искать работу за границей или в других регионах своей страны, что вытекает из экономико-политических проблем Украины. Автором определено роль технологий паблик рілейшнз касательно оглашенной проблемы.